

ภาวะผู้นำทางการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล

DECISION-MAKING LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS KRUNG NAKHON CHON INTER-CAMPUS
SCHOOL GROUP

ณฐาพัชร วรพงศ์พัชร*

NTAPAT WORAPONGPAT

(Received: June 25, 2023; Revised: October 9, 2023; Accepted: June 12, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล และ 2) เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล โดยจำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา ซึ่งเป็นตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่ปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล จำนวน 212 คน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา 6 คน และบุคลากรปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล จำนวน 130 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และใช้การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé's Post-Hoc Test) เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

*ศูนย์ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมชุมชน ผู้ประกอบการ การท่องเที่ยว และการศึกษา และสถาบันเทคโนโลยีภาคตะวันออกแห่งสุวรรณภูมิ (สทส) และสมาคมส่งเสริมการศึกษาทางเลือก

*Center for Knowledge Transfer, Technology, Community Innovation, Entrepreneurship, Tourism and Education and Eastern Institute of Technology Suvarnabhumi (EITS) And Association for the Promotion of Alternative Education (PAEA)

ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน มีรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา มีรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำในการตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร
ศึกษาศาสตร์

Abstract

This research aimed to 1) study the level of decision-making leadership styles among school administrators in the Krung Nakorn Chon Inter-School Zone, and 2) compare the decision-making leadership styles of school administrators in the Krung Nakorn Chon Inter-School Zone. This was a quantitative research study utilizing a survey research design for data collection. The research instrument was a 5-point Likert scale questionnaire. The sample consisted of school administrators and educational personnel working within the Krung Nakorn Chon Inter-School Zone. The sample was categorized by their work status, work experience, and school size, which served as the independent variables for the study. The population for this study comprised 212 school administrators and educational personnel in the Krung Nakorn Chon Inter-School Zone. Multistage sampling was employed to select the sample, resulting in a total of 136 participants, consisting of 6 school administrators and 130 educational personnel from the Krung Nakorn Chon Inter-School Zone. The statistics used for data analysis included the Mean and Standard Deviation to address research objective 1. To address research objective 2, independent samples t-tests, One-way Analysis of Variance (ANOVA), and Scheffé's post-hoc test for pairwise comparisons were utilized. The findings revealed that 1. The level of decision-making behavior patterns of educational institution administrators in the Nakhon Chon Campus Cooperative School Group. Overall it is at a high level. 2. Comparison of decision-making behavior patterns of educational institution administrators Group of co-educational schools in Nakhon Chon Campus found that:

Educational institution administrators Group of Saha Schools, Krung Nakhon Chon Campus Categorized according to work status has significantly different at the 0.01 level, Categorized according to work experience and the size of the educational institution has no difference in decision-making behavior patterns.

Keywords: decision-making leadership, school administrators, krung nakhon chon inter-campus school group ,Education

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าเท่าเทียมกับนานาชาติอารยประเทศ ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน ประเทศชาติจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาที่ควบคู่ไปกับทุก ๆ ด้านทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและวัฒนธรรม โดยเฉพาะทางด้านการศึกษานั้นถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการจัดการศึกษามีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรของการศึกษาในแต่ละช่วงชั้น เพื่อเป็นการสร้างองค์ความรู้ กระบวนการคิด การวิเคราะห์ ทักษะการดำรงชีวิต มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม ชุมชนและประเทศชาติ ถ้าหากประเทศใดมีประชากรที่ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ นับได้ว่าประเทศเหล่านั้นจะประสบความสำเร็จในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้เรียน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ แต่แนวโน้มของการบริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นประชาธิปไตย มีการกระจายอำนาจให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจ การบริหารเป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักของความคุ้มค่าสอดคล้องกับบริบทและวิถีชีวิตของชุมชน ด้วยความตระหนักและเห็นความสำคัญของผู้บริหาร ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, น. 15) จึงกำหนดไว้ในมาตรา 53 ให้มีองค์กรวิชาชีพขึ้นมากำกับดูแลมาตรฐานวิชาชีพ ทั้งบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นครู และเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทหลักในการตัดสินใจในการบริหารการศึกษา ตั้งแต่การตั้งเป้าหมายการศึกษา หลักสูตรและการสอน การจัดองค์การ งบประมาณ บุคลากร

บทบาทของผู้บริหารเป็น “นักตัดสินใจ” (Decision Maker) ตั้งแต่การตัดสินใจมุ่งการริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ ในองค์กรอยู่เสมอ เป็นนักแก้ไขปัญหา ข้องจำกัด อุปสรรค และเผชิญกับสิ่งรบกวนที่ไม่คาดหวัง เป็นผู้จัดสรรทรัพยากร นักเจรจาต่อรอง (สร้อยตระกูล (ติวานนท์) อรรถมานะ, 2545, น. 361-390) พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อบริหารจัดการองค์การสถานศึกษาที่มุ่งบรรลุเป้าหมาย

ของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีเรื่องการตัดสินใจ (Decision Making) เข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ ตั้งแต่การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจูงใจ (Motivating) และการควบคุม (Controlling) (วิโรจน์ สารัตนะ, 2542, น. 7) กระบวนการของการตัดสินใจจะเริ่มต้นด้วยการตั้งเป้าหมาย หรือค้นหา บ่งชี้ ระบุ ตัวของปัญหา จัดอันดับความสำคัญที่ควรจะต้องรับรู้หรือมีความตระหนัก ผู้บริหาร ต้องทำงานภายใต้ความไม่แน่นอน และมักได้ข่าวสารข้อมูลที่คลุมเครือ ไม่สมบูรณ์ รูปแบบ วิธีการ หรือ พฤติกรรมที่จะนำไปใช้เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหาร แบ่งออกได้ 4 แบบ คือ 1) การตัดสินใจแบบนำเอาประสบการณ์ที่มีอยู่ในความทรงจำมาปรับใช้ 2) แบบความเป็นตัวแทน หรือประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในลักษณะเหมารวม หรือประเมินบุคคลโดยกลุ่มที่เข้าเป็นสมาชิก 3) แบบยึดเหนี่ยวได้ 4) แบบการปรับปรุง จะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่มีมาในอดีต (สมยศ นาวิการ, 2545, 91-95) การตัดสินใจยังมีความสำคัญมากเท่าไร ผู้บริหารยังต้องจัดสรรเวลา เพื่อพิจารณาทางเลือก ของการตัดสินใจมากขึ้นเท่านั้น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการตัดสินใจ คือคุณภาพของ การตัดสินใจ ปัจจัยอย่างที่สองที่มีความสำคัญ คือ การยอมรับการตัดสินใจ ส่วนใหญ่แล้ว ผู้บริหารไม่ได้ตัดสินใจโดยลำพัง พวกเขาจะปรึกษากับบุคคลอื่น ๆ เพื่อหาข้อมูล หรือความคิดเห็นก่อนที่จะมีการตัดสินใจอยู่เสมอ สำหรับพฤติกรรมการตัดสินใจของ ผู้บริหาร มี 4 แบบ คือ 1) การสั่งการ 2) ปรึกษาหารือ 3) การมีส่วนร่วม 4) การมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ Vroom and Yetton (1973, p. 124) ได้เสนอรูปแบบการตัดสินใจ เพื่อแก้ไขปัญหาของผู้บริหารไว้ 5 รูปแบบคือ รูปแบบ ก. การตัดสินใจโดยผู้บริหารคนเดียว รูปแบบ ข. การตัดสินใจโดยผู้บริหารคนเดียวในภายหลังที่ได้รับข้อมูลประกอบการตัดสินใจ จากผู้อยู่ใต้การบังคับมาแล้ว รูปแบบ ค. ให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมพิจารณาปัญหา โดยการปรึกษาทีละคนแล้วผู้บริหารตัดสินใจ รูปแบบ จ. ให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม ในการพิจารณาปัญหาและตัดสินใจ ผู้บริหารจะรับการตัดสินใจและนำไปปฏิบัติโดยให้ กลุ่มรับผิดชอบและสนับสนุนเต็มที่ การตัดสินใจแก้ปัญหาโดยยึดหลักคุณภาพ และการยอมรับ ผู้บริหารควรเลือกใช้รูปแบบการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในแต่ละรูปแบบ ให้เหมาะสม (ธร สุนทรยุทธ, 2551, น. 373) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเผชิญกับปัญหา และต้องมีการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา บางครั้งที่จะต้องตัดสินใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงาน ที่ทำหรือปฏิบัติเป็นประจำอยู่แล้ว ในบางครั้งเรื่องที่ตัดสินใจก็ยุ่งยากสลับซับซ้อน ก่อนที่จะตัดสินใจ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการวิเคราะห์ว่าปัญหาเหล่านั้นคืออะไร มีสาเหตุจากอะไร มีผลกระทบตามมากน้อยเพียงใด ตลอดจนคิดหาวิธีการแก้ไข หรือจัดการกับปัญหาเหล่านั้น ปัญหาที่ตัดสินใจบางอย่างอาจมีทางเลือกที่จะตัดสินใจ หลายทางเลือก และแต่ละทางเลือกก็มีข้อแตกต่างกันออกไป การตัดสินใจกับผู้บริหาร สถานศึกษาถือว่าเป็นงานประจำในความรับผิดชอบที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้ตัดสินใจต้องมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการของการตัดสินใจ

การศึกษา (Education) ในมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, น. 1) นิยาม ความหมายของการศึกษา มีความหมายว่า “กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต” และมาตรา 15 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, น. 5) ได้กำหนดระบบการศึกษา ในการจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ทั้งนี้ การศึกษาในระบบ (Formal Education) เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษา ที่แน่นอน ที่สำคัญในการดำเนินกิจกรรมทางการศึกษานั้น เกิดขึ้นทั้งที่ห้องเรียน รวมถึงการเรียนรู้นอกห้องเรียน อาทิ ที่บ้าน หรือการเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยยึดถือเอาห้องเรียนเป็นฐานกลางของการจัดการศึกษา การศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคน และการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการนั้นต้องอาศัยผลรวมของกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กัน คือ กระบวนการบริหารจัดการ กระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จากภารกิจงานที่ได้รับมอบหมาย ตามบทบาทหน้าที่ และขอบเขตภารกิจของการจัดการศึกษาในระบบ การกำกับดูแลบริหารสถานศึกษา ให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องมีการวินิจฉัย สั่งการ มอบหมาย ประสานงาน อยู่ตลอดเวลา เป็นผู้ที่มิบทบาทที่สำคัญในการตัดสินใจบริหารสถานศึกษา รูปแบบการตัดสินใจและพฤติกรรมการตัดสินใจจึงมีความสำคัญในบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย นักการศึกษาหลายท่านได้มีการศึกษาและได้กล่าวถึงรูปแบบการตัดสินใจทุกรูปแบบ การตัดสินใจล้วนมีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กล่าวคือ รูปแบบการตัดสินใจแบบมีเหตุผลของ แมสซี และดักลาส (Massie and Douglas, 1981, p. 171) การตัดสินใจแบบมีเหตุผลเป็นกระบวนการที่มีเหตุผลหรือเรียกว่า กระบวนการแก้ปัญหา ผู้ที่จะตัดสินใจต้องทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น วินิจฉัยและระบุปัญหา มีการสร้างทางเลือกของการแก้ไขปัญหา มีการประเมินทางเลือกเหล่านั้น และเลือกทางเลือกเหล่านั้น ยอมรับนำทางเลือกที่เลือกไปสู่การปฏิบัติ การตัดสินใจแบบมีเหตุผลก่อให้เกิดผลการตัดสินใจที่ดี เนื่องจากมีข้อมูลสารสนเทศประกอบอย่างเพียงพอ (วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542, น. 46) รูปแบบการตัดสินใจทางการบริหาร (The Administrative Model) ของไซมอน (Simon, 1977, p. 92) เป็นคนแรกที่เสนอรูปแบบการตัดสินใจทางการบริหารที่เน้นกลยุทธ์แห่งความพึงพอใจเพื่อหาทางเลือกที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจมากกว่าทางเลือกที่จะให้ประโยชน์สูงสุด ผู้ตัดสินใจมีความตระหนักและระบุปัญหาที่จะตัดสินใจ วิเคราะห์ความยุ่งยากในสถานการณ์ที่จำเป็นวางเกณฑ์ กำหนดเกณฑ์

เพื่อจะแก้ไขปัญหา พัฒนารูปแบบวิธีการหรือกลยุทธ์ของการดำเนินงาน มีการวางแผน ปฏิบัติเมื่อมีการตัดสินใจแล้ว (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, น. 167) รูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป (The Incremental Model) ของลินด์บลอม (Lindblom, 1959, p. 152) ได้เสนอรูปแบบการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป เพราะเป็นรูปแบบการตัดสินใจแบบเดียวที่มีการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ เมื่อมีสาเหตุของการตัดสินใจที่หลากหลาย สับสน ไม่มีความแน่นอน ขัดแย้งสูงมีกระบวนการดังนี้ กำหนดวัตถุประสงค์และทางเลือกที่จะเกิดขึ้นพร้อมกันจึงไม่เหมาะสมที่จะใช้แนวการวิเคราะห์ วิธีการ จุดมุ่งหมาย มีจำนวนทางเลือกและผลที่ได้ลดลงมาก เหลือเฉพาะการพิจารณาทางเลือกที่สอดคล้องกับสภาพงานที่เป็นอยู่ การตัดสินใจที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ตัดสินใจเห็นพ้องต้องกันโดยไม่คำนึงถึงวัตถุประสงค์ มีการวิเคราะห์ข้อจำกัดอยู่ที่ความแตกต่างระหว่างสถานการณ์ที่เป็นอยู่กับทางเลือกที่เหมาะสม เป็นวิธีการใช้การเปรียบเทียบกับทางเลือกที่เป็นรูปธรรมและนำไปปฏิบัติได้ (ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, น. 168) รูปแบบการตัดสินใจแบบผสมผสาน (The Mixed Scanning Model) ของ เอตไซโอนี (Etzioni, 1968, pp. 122-126) หลักการของรูปแบบการตัดสินใจ คือการก้าวไปข้างหน้า หากไม่แน่ใจที่จะต้องตัดสินใจควรยืดเวลาการตัดสินใจออกไปเพื่อค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือแยกส่วนตัดสินใจไว้ก่อนหรือลองทำดูก่อน หรืออาจตัดสินใจที่ตรงข้ามไว้บ้าง ถ้าหากการตัดสินใจในครั้งแรกได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ (ธร สุนทรยุทธ, 2551, น. 196) รูปแบบการตัดสินใจแบบถังขยะ (The Garbage Can Model) ของโคเฮน (Cohen, 1990, p. 217) ได้เสนอแนวคิดเพื่อช่วยให้องค์การที่สับสน วุ่นวาย ขาดระเบียบ และขาดความชัดเจนในเรื่องที่ต้องตัดสินใจ ผู้ตัดสินใจอาจไม่ทราบว่ามีอะไรเกิดขึ้นในองค์การที่ต้องตัดสินใจจนกว่าปัญหาจะไปพ้องกันกับประสบการณ์ที่ผู้ตัดสินใจมีมาก่อน หากการตัดสินใจของผู้บริหารสอดคล้องกับปัญหาขององค์การปัญหานั้น ๆ ก็จะหมดไป รูปแบบการตัดสินใจแบบถังขยะมีลักษณะสำคัญ คือจุดประสงค์ขององค์การเป็นไปอย่างต่อเนื่องไม่มีใครกำหนดมาก่อน วิธีการและเป้าหมายมีความเป็นอิสระ ไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับเหตุการณ์การตัดสินใจที่ดีจะเกิดขึ้นต่อเมื่อปัญหาสอดคล้องกับวิธีการแก้ไข การตัดสินใจต้องคำนึงถึงความเปลี่ยนแปลงมากกว่าความสมเหตุสมผล ผู้บริหารจะต้องปรับแก้สถานการณ์ปัญหาผู้มีส่วนร่วมและโอกาสให้มีความสัมพันธ์กัน

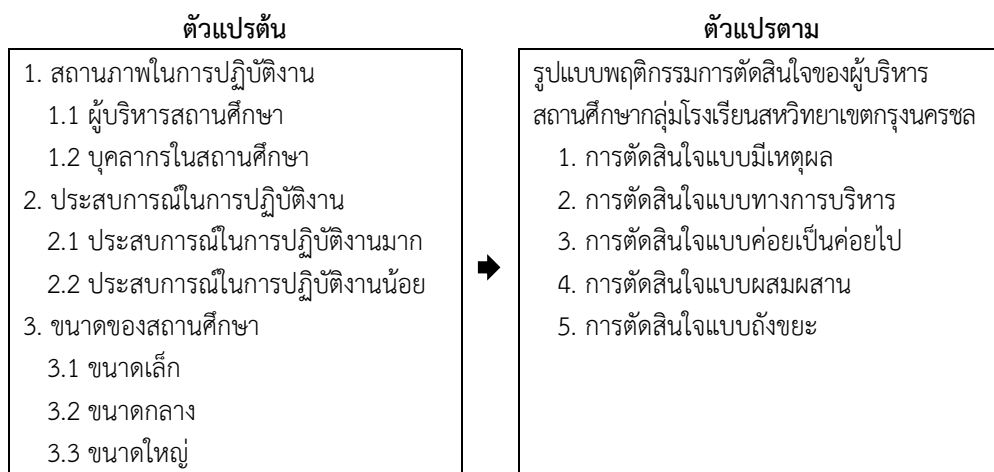
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาถึงรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล ประกอบด้วย วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา จังหวัดกรุงเทพมหานคร โรงเรียนบ้านหนองมะม่วง จังหวัดนครปฐม และโรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” จังหวัดชลบุรี ว่าผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชลมี รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจเป็นไปในลักษณะใด รูปแบบการตัดสินใจ มีความสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันหรือไม่ ผลการวิจัยจะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาประสิทธิภาพการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชลต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับของรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

วิธีการศึกษา

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร โดยอ้างอิงกรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการตัดสินใจจำนวน 5 รูปแบบ ได้แก่ : การตัดสินใจแบบมีเหตุผล (The Rational Model) โดยแมสซีและดักลาส (Massie & Douglas, 1981, p.171) ซึ่งมุ่งเน้นการวิเคราะห์ทางเลือกอย่างเป็นระบบและมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนการตัดสินใจเชิงบริหาร (The Administrative Model) ของเฮอร์เบิร์ต ไชมอน (Simon, 1977, p.92) ที่เน้นขอบเขตการตัดสินใจภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลและเวลาการตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป (The Incremental Model) ของลินด์บลอม (Lindblom, 1959, p.152) ที่สะท้อนการตัดสินใจเชิงนโยบายในลักษณะที่ปรับเปลี่ยนตามสถานการณ์และข้อจำกัดการตัดสินใจแบบผสมผสาน (The Mixed Scanning Model) ของเอตไซโอนี (Etzioni, 1968, pp.122-126) ซึ่งรวมลักษณะของทั้งการวิเคราะห์แบบละเอียดและแบบทั่วไปในการตัดสินใจการตัดสินใจแบบถังขยะ (The Garbage Can Model) ของโคเฮน (Cohen, 1990, p.56) ที่มองว่าการตัดสินใจเกิดจากการรวมตัวแบบสุ่มของปัญหา ผู้เข้าร่วม กระบวนการ และโอกาส

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : คณะผู้วิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรปฏิบัติงานในสังกัด กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 212 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 10 คน บุคลากรปฏิบัติงานในสังกัดกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 202 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรปฏิบัติงานในสังกัด กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, pp. 607-610) และใช้วิธีสุ่ม กลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 136 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน บุคลากรปฏิบัติงานในสังกัดกลุ่มโรงเรียน สหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 130 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของ ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร สร้างขึ้นโดยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพ ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ขนาดของสถานศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ จำนวน 5 รูปแบบ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert, 1993, pp. 246-250) จำนวน 44 ข้อ โดยหาค่าดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม และวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, น. 94) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าอำนาจจำแนกเท่ากับ 0.31-0.69 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Correlation) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายและการใช้ แบบสอบถาม 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล เอกสารต่าง ๆ (Document Research) อาทิ หนังสือ ตำรา เอกสารวิชาการ งานวิจัย และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่:

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาวิเคราะห์ในเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยเน้นการตีความเชิงอรรถาธิบาย เพื่อให้เห็นถึงรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในบริบทจริง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่าง นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยมีขั้นตอนดังนี้:

การวิเคราะห์เชิงพรรณนา เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรต่าง ๆ

การทดสอบค่าที (Independent Samples T-test) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างกันสองกลุ่ม เช่น เพศ หรือวุฒิการศึกษา

การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะแตกต่างกันตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เช่น ประสบการณ์ในการบริหารงาน หรือขนาดของสถานศึกษา

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย

1) ศีกราระดับของรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยแปลผลค่าเฉลี่ย ตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2545, น. 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ ระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ ระดับน้อยที่สุด

2) เปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t- test)

ผลการศึกษา

1. รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขต กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 1 รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร (n=136)

ลำดับที่	รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การตัดสินใจแบบมีเหตุผล	4.02	0.68	มาก
2	การตัดสินใจแบบทางการบริหาร	3.93	0.70	มาก
3	การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป	3.95	0.71	มาก
4	การตัดสินใจแบบผสมผสาน	3.91	0.68	มาก
5	การตัดสินใจแบบถึงขยะ	3.89	0.71	มาก
รวม		3.94	0.69	มาก

ที่มา : คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 1 แสดงว่า รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทุกรูปแบบการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายรูปแบบการตัดสินใจ สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การตัดสินใจแบบมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.68) การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.71) การตัดสินใจแบบทางการบริหาร ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.70) การตัดสินใจแบบผสมผสาน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68) และการตัดสินใจแบบถึงขยะ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.71)

2. เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน

ลำดับที่	รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ	ผู้บริหารสถานศึกษา (n=6)		บุคลากร (n=130)		t	P
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การตัดสินใจแบบมีเหตุผล	4.50	0.481	3.95	0.688	4.059**	0.000
2	การตัดสินใจแบบทางการบริหาร	4.36	0.538	3.87	0.710	3.481**	0.001
3	การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป	4.46	0.450	3.88	0.713	4.236**	0.000
4	การตัดสินใจแบบผสมผสาน	4.25	0.455	3.87	0.630	2.873**	0.004
5	การตัดสินใจแบบถึงขยะ	4.29	0.458	3.84	0.720	3.181**	0.002
รวม		4.37	0.399	3.88	0.640	3.906**	0.000

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01

ที่มา : คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 2 พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน (เปรียบเทียบระหว่างผู้บริหารและบุคลากร) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกมิติของการตัดสินใจที่ระดับนัยสำคัญ .01

โดยเฉพาะรูปแบบ การตัดสินใจแบบมีเหตุผล (Rational Model) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่มผู้บริหาร ($\bar{X} = 4.50$) ขณะที่กลุ่มบุคลากรมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า ($\bar{X} = 3.95$) และมีความสถิติ $t = 4.059$, $p = 0.000$ ซึ่งแสดงถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน

ในทำนองเดียวกัน รูปแบบการตัดสินใจอื่น ๆ ทั้งแบบทางการบริหาร ค่อยเป็นค่อยไป ผสมผสาน และแบบถ่วงชั่ง ล้วนแสดงค่าความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสะท้อนว่า สถานภาพในการปฏิบัติงานมีผลต่อการรับรู้และการประเมินลักษณะพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหาร

ผลการวิเคราะห์นี้จึงสนับสนุนข้อเสนอว่า การพัฒนาภาวะผู้นำด้านการตัดสินใจ ควรพิจารณาในมิติเชิงสถานภาพและบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนร่วมในองค์กรอย่างเป็นระบบ

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ลำดับ ที่	รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ	ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน มาก (n=54)		ประสบการณ์ ในการปฏิบัติงาน น้อย (n=82)		t	P
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การตัดสินใจแบบมีเหตุผล	3.99	0.659	4.04	0.711	-.529	.597
2	การตัดสินใจแบบทางการบริหาร	3.88	0.694	3.96	0.720	-.826	.409
3	การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป	3.91	0.659	3.97	0.750	-.705	.482
4	การตัดสินใจแบบผสมผสาน	3.85	0.576	3.96	0.746	-1.312	.191
5	การตัดสินใจแบบถ่วงชั่ง	3.83	0.644	3.94	0.763	-1.210	.227
รวม		4.37	0.399	3.98	0.640	3.906**	.319

ที่มา : คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ค่าเฉลี่ยของรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจทั้ง 5 ประเภท และค่าเฉลี่ยรวมของกลุ่มผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากและน้อย มีค่าคะแนนที่ใกล้เคียงกัน โดยผลการทดสอบค่าที (Independent Samples T-test) พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในระดับ .05 ในทุกรูปแบบของการตัดสินใจ (ค่า $p > .05$)

โดยเฉพาะในภาพรวม แม้กลุ่มที่มีประสบการณ์น้อยจะมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเล็กน้อย ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อเทียบกับกลุ่มที่มีประสบการณ์มาก ($\bar{X} = 3.89$) แต่ค่าความแตกต่างยังไม่มากพอที่จะบ่งชี้ถึงความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ($t = -0.809$, $p = 0.319$)

ข้อค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารไม่ได้ส่งผลต่อความแตกต่างของรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจสะท้อนถึงปัจจัยร่วมด้านนโยบาย วัฒนธรรมองค์กร หรือกระบวนการฝึกอบรมที่มีผลมากกว่า ประสิทธิภาพเฉพาะตัว

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ลำดับ ที่	รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจ ของผู้บริหาร	SS	df	MS	F	P
1	การตัดสินใจแบบมีเหตุผล					
	ระหว่างกลุ่ม	843.00	2	0.421	0.887	0.413
	ภายในกลุ่ม	110.28	232	0.475	-	-
	รวม	111.131	234	-	-	-
2	การตัดสินใจทางการบริหาร					
	ระหว่างกลุ่ม	0.358	2	0.179	0.354	0.702
	ภายในกลุ่ม	177.326	232	0.506	-	-
	รวม	117.684	234	-	-	-
3	การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป					
	ระหว่างกลุ่ม	0.754	2	0.377	0.741	0.478
	ภายในกลุ่ม	117.976	232	0.509	-	-
	รวม	118.730	234	-	-	-
4	การตัดสินใจแบบผสมผสาน					
	ระหว่างกลุ่ม	0.961	2	0.480	1.038	0.356
	ภายในกลุ่ม	107.333	232	0.463	-	-
	รวม					
5	การตัดสินใจแบบถึงขยะ					
	ระหว่างกลุ่ม	1.226	2	0.613	1.198	0.304
	ภายในกลุ่ม	118.671	232	0.512	-	-
	รวม	119.897	234	-	-	-
	ภาพรวม					
	ระหว่างกลุ่ม	0.763	2	0.382	0.922	0.399
	ภายในกลุ่ม	96.011	232	0.414	-	-
	รวม	96.775	234	-	-	-

ที่มา : คณะผู้วิจัย

จากตารางที่ 4 แสดงว่า รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทุกรูปแบบการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายรูปแบบการตัดสินใจ สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ การตัดสินใจแบบมีเหตุผล ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.68) การตัดสินใจแบบค่อยเป็นค่อยไป ($\bar{X} = 3.95$, S.D. = 0.71) การตัดสินใจแบบทางการบริหาร ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.70) การตัดสินใจแบบผสมผสาน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.68) และการตัดสินใจแบบถึงขยะ ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.71)

2. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.2 การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับรูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และรายรูปแบบการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จะต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ ต้องมีการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นก่อนหรือหลังการตัดสินใจจะต้องมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์แยกแยะประเด็นปัญหา รวบรวมข้อมูลในรายละเอียดของประเด็นปัญหา มีสาเหตุเป็นมาอย่างไรมีผลกระทบมากน้อยเพียงใด

สอดคล้องกับ สร้อยตระกูล (ตวยานนท์) อรรถมานะ (2545, น. 361-390) ที่กล่าวว่า การตัดสินใจถือเป็นพฤติกรรมที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจของกระบวนการตัดสินใจในแต่ละรูปแบบ การตัดสินใจ สามารถนำรูปแบบการตัดสินใจดังกล่าวมาใช้ในการตัดสินใจให้มีความสอดคล้องตรงตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับ ธร สุนทรยุทธ (2551, น. 375) ที่กล่าวว่า พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อบริหารจัดการองค์การสถานศึกษาที่มุ่งบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษามีเรื่องการตัดสินใจเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเสมอ ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในองค์การใด ๆ ก็ตาม ส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจของผู้บริหาร การดำเนินงานที่จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ใด ๆ ขององค์การ มักจะเริ่มต้นด้วยการกำหนดความจำเป็น มีวัตถุประสงค์ การตัดสินใจ ผู้บริหารจะเลือกวิธีการตัดสินใจที่เหมาะสมที่สุด โดยเชื่อว่าจะเป็นทางนำไปสู่ความสำเร็จได้ หากทุกกระบวนการบริหารที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์การ การสรรหาบุคลากร การสั่งการ และการควบคุม มีการตัดสินใจที่เหมาะสมสอดคล้อง จะส่งผลให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

2. การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล จำแนกตามสถานภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวม และรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล มีกระบวนการตัดสินใจโดยผู้ตัดสินใจต้องทำความเข้าใจกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น คัดแยกประเด็นปัญหา จัดอันดับความจำเป็นในเรื่องที่จะตัดสินใจรวบรวมข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานที่ผ่านมา นำมาประกอบการตัดสินใจให้มีความสอดคล้องเหมาะสม การวินิจฉัยตรวจสอบและระบุปัญหาที่จะตัดสินใจ สร้างทางเลือกพิจารณาข้อดีข้อเสีย มีข้อมูลสารสนเทศเพื่อนำมาสร้างทางเลือกตัดสินใจอย่างสร้างสรรค์ ประเมินทางเลือกนำไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปกรณ์กิตติ ม่วงประสิทธิ์ (2548, น. 102) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่เลือกใช้พฤติกรรม การตัดสินใจแบบที่ 5 คือ ผู้บริหารบอกถึงปัญหาให้กับกลุ่มผู้ใต้บังคับบัญชา ร่วมกันสร้าง และประเมินทางเลือกและพยายามที่จะให้มีความเห็นพ้องในการแก้ปัญหา บทบาทของ

ผู้บริหารจะเป็นประธานผู้ประสานให้เกิดการอภิปรายและรักษาให้อยู่ในประเด็นปัญหาและสร้างความมั่นใจว่าประเด็นสำคัญ ๆ ได้รับการอภิปราย อาจเป็นผู้ให้ข้อมูลและเสนอความคิดเห็นโดยไม่พยายามให้กลุ่มต้องยอมรับแนวทางของตนและเต็มใจยอมรับและดำเนินการแก้ไขปัญหามาตามที่ได้รับ การสนับสนุนจากทั้งกลุ่มเมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การตัดสินใจระหว่างความคิดเห็นของผู้บริหารและครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นสอดคล้องกับผู้บริหารว่า พฤติกรรม การตัดสินใจที่ผู้บริหารเลือกใช้ในการบริหารงานในรูปแบบที่ 5 ด้วยเช่นกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Parke (1986, p. 1802-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ การตัดสินใจตามแนวคิดของ Vroom and Yetton พบว่า การตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนไม่ยึดแบบหนึ่งแบบใดตายตัว แต่จะปรับเปลี่ยนไปตามสถานการณ์

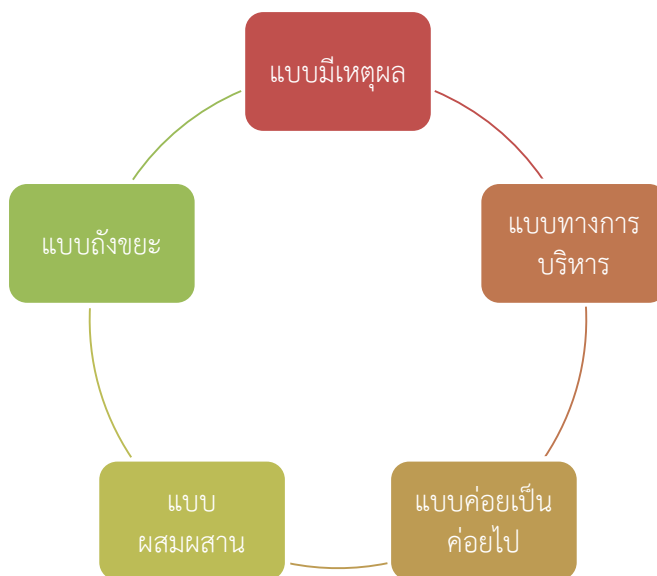
2.2 การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนมากจะเป็นผู้ที่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานการศึกษาขั้นพื้นฐานมานาน การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะพิจารณาการตัดสินใจให้มีความสอดคล้องตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและบริบทของชุมชน ดังนั้น ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถที่จะพิจารณาการตัดสินใจ การบริหารจัดการตามกรอบนโยบายและแนวทางของการปฏิบัติในแต่ละกิจกรรมได้ทันที สอดคล้องกับ สุนทร พงษ์ใหญ่ (2549, น. บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง พฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าระดับพฤติกรรม การตัดสินใจในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรม การตัดสินใจจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน รวมทั้งขนาดของโรงเรียนพบว่า ด้านประสบการณ์ในการทำงานและขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ อนงค์ แสงแก้ว (2548, น. 113) ได้ศึกษาพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม และความแตกต่างของพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า พฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาและระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Thomson (1980, p. 4296) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับประสบการณ์ทางการศึกษาของอาจารย์ใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐเนบราสกา (Nebraska) ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาอบรมอย่างเป็นทางการ ประสบการณ์ทางการบริหารของ

อาจารย์ใหญ่และจำนวนครูได้บังคับบัญชาไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมผู้นำในมิติ มุ่งสัมพันธ์และมีมติมุ่งงาน

2.3 การเปรียบเทียบรูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและ รายรูปแบบการตัดสินใจ พบว่า รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรม การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงเทพมหานคร ต้องอาศัย รูปแบบการตัดสินใจที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทสถานศึกษานั้น ๆ ซึ่งขนาดของ สถานศึกษาอาจเกี่ยวข้องกับจำนวนนักเรียน จำนวนบุคลากร งบประมาณ งานวิชาการ งานอาคารสถานที่ การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมจะต้อง มีความรัดกุม เพื่อให้การจัดกิจกรรม บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตอบสนองต่อ กลุ่มเป้าหมาย ให้มีความเหมาะสมสอดคล้องและทั่วถึง เช่นเดียวกันกับ สถานศึกษา ขนาดเล็ก และขนาดกลาง ที่อาจยังมีข้อจำกัด ด้านงบประมาณ บุคลากร งานวิชาการ แต่การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และขนาดกลาง ก็ยังจำเป็นต้อง มีกระบวนการตัดสินใจที่รัดกุมเช่นกัน เพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมภายใต้ข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีอยู่ เกิดประสิทธิภาพมีประสิทธิผลสูงสุดตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมาย และผู้รับบริการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัชณี เจริญมาก (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษารูปแบบ พฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ใช้ในการตัดสินใจบริหารงานของสถานศึกษาในงาน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงาน ด้านวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารทั่วไป ผลการศึกษา วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการตัดสินใจการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการศึกษาภาวะผู้นำทางการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสห วิทยาเขตกรุงเทพมหานคร พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุป เป็นแผนภาพได้

แผนภาพที่ 2 แสดงผลภาวะผู้นำทางการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล

จากแผนภาพที่ 2 แสดงให้เห็นรูปแบบพฤติกรรมในการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล โดยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ 5 รูปแบบ ได้แก่ แบบมีเหตุผล แบบทางการบริหาร แบบค่อยเป็นค่อยไป แบบผสมผสาน และแบบถึงขยะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้บริหารสถานศึกษา และเป็นฐานข้อมูลเชิงนโยบายเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงการตัดสินใจที่มีคุณภาพในระดับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

ควรมีการพัฒนาทักษะการตัดสินใจผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล ให้มีระดับการตัดสินใจ ทุกรูปแบบการตัดสินใจที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบพฤติกรรมในการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อพฤติกรรมในการตัดสินใจผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตกรุงนครชล
2. ควรศึกษาปัญหาของพฤติกรรมในการตัดสินใจผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อหาแนวทางในการพัฒนารูปแบบพฤติกรรมในการตัดสินใจต่อไป

รายการอ้างอิง

- ธ สุนทรยุทธ์. (2551). **การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป**. กรุงเทพฯ: กราฟฟิค แอนด์ ปริ้นติ้ง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปกรณกิตต์ ม่วงประสิทธิ์. (2548). **พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.**
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.** (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา.
เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-26.
- ภารดี อนันตนาวิ. (2551). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี:
มนตรี.
- รัชณี เจริญมาก. (2548). **รูปแบบพฤติกรรมการตัดสินใจในการบริหารงานของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเทพสตรี.**
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). **การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ**. กรุงเทพฯ:
ทิพย์วิสุทธิ์.
- สมยศ นาวิการ. (2545). **การบริหารเบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: บรรณกิจ 1991.
- สร้อยตระกูล (ดิวันนท) อรรถมานะ. (2545). **พฤติกรรมองค์การ : ทฤษฎีและ
การประยุกต์**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุนทร พงษ์ใหญ่. (2549). **พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเพชรบุรี.**
- อนงค์ แสงแก้ว. (2548). **พฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
เขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.**
- Cohen, W.A. (1990). **The art of the leadership**. New Jersey: Prentice Hall.
- Etzioni, A. (1968). **Modern Organization**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Krejcie, R.V. and Morgan. D.W. (1970). "Determining Size for Research Activities".
Education and Psychological Measurement. 30, 3: 607-610.
- Likert, R., (1993). **New Way of Managing Conflict**. New York: McGraw-Hill.
- Lindblom, C. E. (1959). "The Science of Muddling Through". **Public
Administrative Review**, 19, 1959: 79-99.

- Massie, J.L. and Douglas, J. (1981). **Management : A Contemporary Introduction (3 rd ed)**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Parke, J.E.P. (1986). "Comparisons of Decision-Making Styles. Florida Community and Junior College Department Chairpersons and Decision Directors". **Dissertation Abstracts International**, 46, 7: 1802-A.
- Simon, H.A. (1977). **Administrative Behavior**. New York: The Free Press.
- Thomson, A.J. (1980). "Leadership Potential in Development Country". **Rural Reconstruction Review**, 15, 3: 4296-4.
- Vroom, V. and Yetton, P. (1973). **Leadership and Decision making**. Pittsburgh: Pittsburgh University Press.